

**СБОРНИК СТАТЕЙ  
МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНОЙ  
КОНФЕРЕНЦИИ,  
ПОСВЯЩЕННОЙ 500-ЛЕТИЮ  
АРМЯНСКОГО КНИГОПЕЧАТАНИЯ  
И 65-ЛЕТИЮ ОСНОВАНИЯ СНО ЕГУ**

**3**

*Гуманитарные науки*  
(Юриспруденция, журналистика)

ЕРЕВАН  
ИЗДАТЕЛЬСТВО ЕГУ  
2013

**ՀԱՅ ԳՐԱՏՊՈՒԹՅԱՆ 500-ԱՄՅԱԿԻՆ  
ԵՎ ԵՊՅ ՈՒԳԸ ՀԻՄՆԱԴՐՄԱՆ  
65-ԱՄՅԱԿԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ  
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ  
ՀՈԴՎԱԾՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ**

**3**

*Հասարակական գիտություններ*  
(Իրավագիտություն, ժուռնալիստիկա)

ՀՏԴ 30  
ԳՄԴ 60  
Հ 240

Հրատարակվում է  
ԵՊՀ գիտական խորհրդի որոշմամբ  
Издается по решению Ученого совета ЕГУ

Ժողովածուն տպագրվում է  
Հայաստանի երիտասարդական հիմնադրամի  
աջակցությամբ

Խմբագրական խորհուրդ՝

Ի. Գ. Դ., պրոֆ. Ա. Հայկյանց  
Բ. Գ. Դ., պրոֆ. Ռ. Պետրոսյան  
Բ. Գ. Դ., պրոֆ. Լ. Ալոյան  
Բ. Գ. Դ., պրոֆ. Մ. Հովսեփյան  
Ի. Գ. Ք., դոց. Ս. Առաքելյան  
Բ. Գ. Ք., դոց. Ա. Մենենձյան  
Բ. Գ. Ք. Լ. Սայադյան

Редакционная коллегия՝

Ժ. Յ. Ն., проф. А. Айкянц  
Ժ. Ֆ. Ն., проф. Д. Петросян  
Ժ. Ֆ. Ն., проф. Л. Алоян  
Ժ. Ֆ. Ն., проф. М. Овсепян  
Կ. Յ. Ն., доц. С. Аракелян  
Կ. Ֆ. Ն., доц. А. Менемшян  
Կ. Ֆ. Ն. Л. Сайадян

Հ 240 Հայ գրատպության 500-ամյակին և ԵՊՀ ՈՒԳԸ հիմնադրման 65-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու: Հատոր 3: Հասարակական գիտություններ: Իրավագիտություն, ժուռնալիստիկա / ԵՊՀ; Ուսանողական գիտական խորհուրդ: Խմբ. խորհուրդ.- Եր., ԵՊՀ, 2013.- 352 էջ:

Сборник статей международной научной конференции, посвященной 500-летию армянского книгопечатания и 65-летию основания СНО ЕГУ. Том 3. Гуманитарные науки: юриспруденция, журналистика. – Ереван. Изд. ЕГУ, 2013. - 352 с.

ՀՏԴ 30  
ԳՄԴ 60

ISBN 978-5-8084-1749-6

© Հեղինակային խումբ, 2013  
© ԵՊՀ Ուսանողական գիտական ընկերություն, 2013  
© ԵՊՀ հրատարակչություն, 2013

**ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՈՒԺԻ ՄԵՋ ՄՏԱԾ ԴԱՏԱՎԵԻՈՒՄ՝ ՈՐՊԵՆ ՆՈՐ ԵՐԵՎԱՆ ԵՎԱԾ  
ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ՀԱՆՑԱՎՈՐ ԱՐԱՐՔՆԵՐԻ ՀԻՄՔՈՎ ԴԱՏԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԻ  
ՎԵՐԱՆԱՅՄԱՆ ՄԻԱԿ ԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻ ԱՊԱՑՈՒՅՑ**

Գործող քաղաքացիադատավարական օրենսդրությունը դատական ակտերը նոր երևան եկած հանգամանքներով վերանայման հիմքերի շարքին է դասում նաև որոշակի հանցավոր արարքները: Մասնավորապես, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի<sup>1</sup> (այսուհետ կրճատ՝ «ՔԴՕ») 204.32-րդ հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերը սահմանում են, որ նոր երևան եկած հանգամանքները հիմք են դատական ակտի վերանայման համար, եթե դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռով հաստատված վկայի ակնհայտ կեղծ ցուցմունքները<sup>2</sup>, փորձագետի ակնհայտ կեղծ եզրակացությունը, թարգմանչի ակնհայտ սխալ թարգմանությունը, փաստաթղթերի կամ իրեղեն ապացույցների կեղծված լինելը հանգեցրել է ապօրինի կամ չհիմնավորված դատական ակտ կայացնելուն կամ դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռով հաստատվել է, որ գործին մասնակցող անձինք, կամ նրանց ներկայացուցիչները կամ դատավորը, գործի քննության հետ կապված կատարել է հանցավոր արարք:

Ինչպես բխում է ՔԴՕ 204.32-րդ հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերի վերլուծությունից, և՛ ապացույցների կեղծման ու ակնհայտ սխալ թարգմանության հանգամանքները, և՛ գործին մասնակցող անձանց, նրանց ներկայացուցիչների, դատավորի կողմից գործի քննության հետ կապված հանցավոր արարքները նոր երևան եկած որակելու պարտադիր պայման է հանդիսանում դրանց օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռով հաստատված լինելը: Օրենսդիրը նման ձևով, փաստորեն, փորձել է առավել զգույշ մոտեցում դրսևորել նոր երևան եկած հանգամանքների այս խմբերի նկատմամբ և դրանով իսկ կանխել օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտերի անհիմն բեկանումները:

Սակայն պետք է նկատի ունենալ, որ ոչ բոլոր դեպքերում է հնարավոր լինում հանցավոր արարքների կատարման փաստը հաստատել դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռով: Բանը նրանում է, որ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի<sup>3</sup> նախատեսում է քրեական գործի վարույթը կամ քրեական հետապնդումը բացառող որոշակի հիմքեր, այդ թվում՝ «ոչ արդարացնող» (անցել են վաղեմության ժամկետները, անձը մահացել է, ընդունվել է համամերձան ակտ և այլն), որոնց առկայության դեպքում քրեական գործի հարուցումը ենթակա է մերժման, իսկ հարուցված քրեական գործի վարույթը՝ կարճման հենց քրեական հետապնդման մարմինների որոշմամբ:

Նշվածի համատեքստում անհասկանալի է մնում այն հարցի պատասխանը, թե ինչպես պետք է վարվել այն իրավիճակներում, երբ ՔԴՕ 204.32-րդ հոդվածների 2-

<sup>1</sup> Ընդունվել է 17.06.1998 թ.: Տե՛ս ՀՀՊՏ 1998.09.09/20(53):

<sup>2</sup> ՀՀ քրեական օրենսգրքի 338-րդ հոդվածը քրեական պատասխանատվություն է նախատեսում վկայի կողմից սուտ ցուցմունք տալու համար, սակայն անհասկանալի պատճառներով օրենսդրի կողմից ՔԴՕ 204.32-րդ հոդվածի 2-րդ կետում խոսվում է վկայի ոչ թե սուտ, այլ ակնհայտ կեղծ ցուցմունքների մասին:

<sup>3</sup> Ընդունվել է 01.07.1998 թ.: Տե՛ս ՀՀՊՏ 1998.09.21/22(55):

րդ և 3-րդ կետերում նախատեսված հանրորեն վտանգավոր արարքները հաստատվել են ոչ թե դատարանի օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռով, այլ քրեական հետապնդման մարմինների՝ դատախազի, քննիչի և հետաքննության մարմնի որոշումներով:

Հարկ է նշել, որ դատավարագիտության մեջ այս հարցի լուծման վերաբերյալ կարծիքները բավականին բազմազան են: Այդուհանդերձ, դրանց ուսումնասիրությունը թույլ է տալիս պնդելու, որ դրանք, ըստ էության, հանգում են խնդրի լուծման երեք տարբերակի:

Համաձայն առաջին մոտեցման՝ եթե ապացույցների կեղծման փաստը ինչ-ինչ պատճառներով հնարավոր չի լինում հաստատել դատարանի դատավճռով, ապա դրանց վրա հիմնված դատական ակտը ենթակա է վերանայման ոչ թե նոր երևան եկած հանգամանքներով, այլ հսկողական վարույթի կարգով<sup>1</sup>:

Ինչպես հայտնի է, հսկողական վարույթի նպատակն դատական սխալների վերացումն է և միասնական պրակտիկայի ձևավորումը<sup>2</sup>: Ի տարբերություն հսկողական վարույթի՝ նոր երևան եկած հանգամանքներով դատական ակտերի վերանայումը հանդիսանում է ոչ թե դատական սխալի վերացման, այլ արդարադատության իրականացման արդյունքում տեղ գտած թերությունները շտկելու միջոց: Իսկ այս տեսանկյունից հարցը դիտարկելիս ակնհայտ է, որ նույն հանգամանքը (ապացույցի կեղծված լինելը և այլն), միայն նրանից ելնելով, թե ինչ ակտով է հաստատված, չի կարող մի դեպքում վկայել դատական սխալի, իսկ մյուս դեպքում՝ արդարադատության իրականացման արդյունքում տեղ գտած թերությունների մասին: Հետևաբար, մի պահ մոռացության մատնելով այն հանգամանքը, որ գործող քաղաքացիական դատավարական օրենսդրությամբ հսկողական վարույթը նախատեսված չէ՝ կարծում ենք, որ դրա առկայության դեպքում էլ հարցի այս կերպ լուծումը չէր բխի հսկողական վարույթի էությունից:

Հեղինակների երկրորդ խումբը տեսակետ է հայտնում այն մասին, որ ապացույցների կեղծման, ակնհայտ սխալ թարգմանության, ինչպես նաև գործին մասնակցող անձանց, նրանց ներկայացուցիչների կամ դատավորի կողմից գործի քննության հետ կապված հանցավոր արարքների կատարման փաստերը հիմք են դատական ակտը նոր երևան եկած հանգամանքներով վերանայելու համար նաև այն դեպքում, երբ դրանք հաստատվել են ոչ թե դատավճռով, այլ քրեական հետապնդման մարմինների որոշմամբ<sup>3</sup>: Ընդ որում, այս տեսակետի որոշ կողմնակիցներ իրենց դիրքորոշումը պայմանավորում են որոշակի հանգամանքներով: Այսպես, օրինակ, Լ. Ա. Տերեխովան քրեական գործով վարույթը կարճելու որոշմամբ հաստատված հանգամանքները նոր երևան եկած որակելու համար պարտադիր պայման է համարում այդ մասին օրենքում համապատասխան լրացման կատարումը<sup>4</sup>:

Դատավարագետների մյուս մասն էլ այն կարծիքին է, որ ապացույցների կեղծման և դատավարության սուբյեկտների հանցավոր արարքները չեն կարող հիմք հանդիսանալ դատական ակտը նոր երևան եկած հանգամանքներով վերանայելու համար, եթե դրանք հաստատված չեն դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռով<sup>5</sup>: Այլ խոսքով, ըստ այս մոտեցման կողմնակիցների՝ քրեական հետա-

<sup>1</sup> Ст'ю Авдеенко Н. И. и др., Гражданский процесс, М., 1968, էջ 338:

<sup>2</sup> Ст'ю Никоноров С. Ю., Производство в порядке надзора в гражданском процессе, Дис. канд. юрид. наук, Москва, 2004, էջ 7:

<sup>3</sup> Ст'ю Анохин В. С., Арбитражное процессуальное право России: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений, М., 1999, էջ 419, Мельников А. А. и др., Курс советского гражданского процессуального права, т. II, М., 1981, էջ 313:

<sup>4</sup> Ст'ю Терехова Л. А., Право на исправление судебной ошибки как компонент судебной защиты. Дис. док. юрид. наук, Екатеринбург, 2008, էջ 235:

<sup>5</sup> Ст'ю "Советский гражданский процесс", учебник, изд. 2-е, под ред. М. А. Гурвича, М., 1975, էջ 278, Власов А. А., Власова М. Г., Черкашин В. А., Гражданский процесс в вопросах и ответах, учеб. пособие, под

պնդման մարմինների որոշմամբ հաստատված հանգամանքները չեն կարող նոր երևան եկած հանգամանքներով դատական ակտերի վերանայման հիմք հանդիսանալ:

Վերը նշված երկու տեսակետներն էլ, իհարկե, առաջին հայացքից կարող են ընդունելի համարվել: Այդուհանդերձ, նախքան առաջադրված հարցի կապակցությամբ վերջնական հետևություն անելը, հարկ ենք համարում խնդիրը դիտարկել անմեղության կանխավարկածի սկզբունքի և քրեական գործի վարույթը կամ քրեական հետապնդումը բացառող «ոչ արդարացնող» հիմքերի լույսի ներքո:

ՀՀ Սահմանադրության 21-րդ հոդվածի համաձայն՝ հանցագործության համար մեղադրվողը համարվում է անմեղ, քանի դեռ նրա մեղավորությունն ապացուցված չէ օրենքով սահմանված կարգով՝ դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռով: Այս սկզբունքի էությունն անձի մեղքը բացառապես դատական կարգով հաստատելու երաշխավորումն է, այսինքն՝ այս սկզբունքի ուժով անձի մեղքը կարող է հաստատվել բացառապես քրեական դատավարության արդյունքում և այն էլ միայն օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտով: Այդ պատճառով էլ անձի մեղավորության վերաբերյալ ոչ մի հետևություն մինչև դատավճռի օրինական ուժի մեջ մտնելը իրավաբանական նշանակություն չունի<sup>1</sup>:

Անմեղության կանխավարկածի սկզբունքը, նպատակ ունենալով պաշտպանել անձին հանիրավի մեղադրանքից, միաժամանակ չի կարող բացառել իրավասու մարմնի կողմից նրան հանցագործության մեջ կասկածելու հանգամանքը: Այս առումով քննարկվող սկզբունքի հետ անմիջականորեն առնչվում են քրեական գործի վարույթը կամ քրեական հետապնդումը բացառող այնպիսի հիմքերը, որոնք կրում են ոչ ռեաբիլիտացիոն կամ ոչ արդարացնող բնույթ: Այդ հիմքերը սպառնիչ կերպով նախատեսված են ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-13-րդ կետերում, որոնց շարքին են դասվում վաղեմության ժամկետների անցած լինելը, անձի մահը, համաներման ակտի առկայությունը և այլն: Դրանց էությունը դրսևորվում է նրանում, որ այդ հիմքերով քրեական գործի հարուցումը մերժելու կամ քրեական գործի վարույթը կարճելու դեպքում, ի տարբերություն արդարացնող հիմքերի, անձը ձեռք չի բերում արդարացվածի կարգավիճակ:

Հայտնի է, որ քրեական իրավունքում «հանցակազմ» հասկացությունը բնորոշվում է որպես հանրորեն վտանգավոր արարքի՝ քրեական օրենսգրքով սահմանված հատկանիշների համակցություն: Այսինքն՝ որպեսզի անձը քրեական պատասխանատվության ենթարկվի, նրա արարքը պետք է որակվի հանրորեն վտանգավոր, որում առկա են քրեական օրենսգրքով նախատեսված կոնկրետ արարքի բոլոր հատկանիշները: Հետևաբար, հանցագործության յուրաքանչյուր տեսակին համապատասխանում է իր կոնկրետ հանցակազմը, որի հիմնական տարրերն են օբյեկտը, օբյեկտիվ կողմը, սուբյեկտը և սուբյեկտիվ կողմը: Ընդ որում, այս տարրերից թեկուզև մեկի բացակայությունը վկայում է հանցակազմի, հետևաբար և՛ հանցագործության բացակայության մասին:

Վերոգրյալ դատողությունների լույսի ներքո ակնհայտ է, որ արարքը հանցագործություն որակելու արտադիր պայման է հանդիսանում նաև հանցակազմի սուբյեկտիվ կողմի, այդ թվում՝ անձի մեղավորության առկայությունը, որը կարող է հաստատվել բացառապես դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռով: Այդ իսկ պատճառով քրեական հետապնդման մարմինների կողմից ոչ արդարացնող հիմքերով քրեական գործի վարույթի կարճման որոշմամբ չի կարող ապացուցվել անձի մեղավորությունը, իսկ առնվազն այդ հիմքով՝ նաև հանցավոր արարքի կատարումը: Հետևաբար, վիճելի է այն պնդումը, որ ոչ արդարացնող հիմքերով քրեա-

ред. А. А. Власова, М., 2004, т. 311, “Гражданский процесс”, учеб. для студентов вузов [Абушенко Д. Б. и др.]; отв. ред. – В. В. Ярков, 7-е изд., М., 2009, т. 570:

<sup>1</sup> Տե՛ս Դիրքանյան Ա., Հարությունյան Ա., Ղազինյան Գ. և այլք, Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն: Ընդհանուր մաս (4-րդ հրատ.), 2006, էջ 160:

կան գործի կարճման դեպքում մեղադրյալի կողմից հանցանքի կատարումը, որպես կանոն, մինչդեռատական կամ դատական վարույթներում ապացուցված է<sup>1</sup>:

Այս կապակացությամբ ուշագրավ է ՀՀ վճռաբեկ դատարանի թիվ ԵՇԴ/0008/01/09 քրեական գործով 2009 թ. նոյեմբերի 26-ի որոշումը: Նշված գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանը, անդրադառնալով համաներման ակտի ընդունման հիմքով դատարանի կողմից գործի վարույթի կարճման պայմաններում հանցագործությամբ պետությանը պատճառված վնասի բռնագանձման իրավչությանը, գտել է, որ նման պայմաններում ստորադաս դատարանների գործողությունները իրավաչափ չեն: ՀՀ վճռաբեկ դատարանը իր դիրքորոշման հիմքում դրել է այն պատճառաբանությունը, որ տվյալ դեպքում առաջադրված մեղադրանքում անձի մեղավորությունը կամ անմեղությունը ՀՀ Սահմանադրությամբ և քրեադատավարական օրենքով սահմանված կարգով ապացուցված չէ: Այսինքն՝ այս կերպ շեշտադրվել է այն հանգամանքը, որ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճիռի բացակայության պայմաններում ոչ արդարացնող հիմքերով նույնիսկ դատարանի կողմից քրեական գործի վարույթի կարճումը բավարար չէ անձի մեղավորությունն ապացուցված համարելու համար:

Նկատի ունենալով վերոգրյալը՝ գտնում ենք, որ ապացույցների կեղծման, ակնհայտ սխալ թարգմանության, ինչպես նաև գործին մասնակցող անձանց, նրանց ներկայացուցիչների և դատավորի կողմից, գործի քննության հետ կապված, հանցավոր արարքները չեն կարող հաստատվել քրեական գործի հարուցումը մերժելու կամ քրեական գործի վարույթը կարճելու մասին որոշումներով: Այլ կերպ ասած՝ մենք ևս համամիտ ենք այն հեղինակների հետ, ում կարծիքով քննարկվող հանգամանքները (հանցավոր արարքները) չեն կարող հիմք հանդիսանալ դատական ակտը նոր երևան եկած հանգամանքներով վերանայելու համար, եթե դրանք հաստատված չեն դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճիռով:

Դատական պրակտիկայի ուսումնասիրությունը նույնպես վկայում է այն մասին, որ գործնականում ՔԴՕ 204.32-րդ հոդվածի 2-րդ և 3-րդ կետերում նախատեսված հանգամանքները հաստատող միակ թույլատրելի ապացույց է դիտարկվում դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճիռը<sup>2</sup>: Հակառակ մոտեցումը, մեր կարծիքով, կարող է հանգեցնել ՀՀ Սահմանադրությամբ և մարդու իրավունքների վերաբերյալ միջազգային փաստաթղթերով ամրագրված անձի անմեղության կանխավարկածի սկզբունքի խախտմանը:

Մյուս կողմից, մտահոգությունների տեղիք է տալիս գործին մասնակցող այն անձանց իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության անհրաժեշտությունը, ովքեր «ոչ արդարացնող» հիմքերով քրեական գործի հարուցումը մերժվելու կամ քրեական գործի վարույթը կարճվելու հետևանքով զրկվում են նոր երևան եկած հանգամանքների համապատասխան հիմքերով դատական ակտերի վերանայման իրավունքը իրացնելու հնարավորությունից և, փաստորեն, հայտնվում են փակուղուն: Իսկ մշված հանգամանքը, բնականաբար, չի կարող համատեղելի լինել դատական պաշտպանության սահմանադրական իրավունքի հետ, որի էությունը ամենից առաջ դրսևորվում է խախտված կամ վիճարկվող իրավունքները վերականգնող դատական ակտ ստանալու հնարավորությամբ մեջ<sup>3</sup>:

ՀՀ Սահմանադրական դատարանը, անդրադառնալով դատական պաշտպանության իրավունքի մեկնաբանությանը, սկզբունքային դիրքորոշում է արտահայտել այն մասին, որ. «Անձի դատական պաշտպանության սահմանադրական իրավունքից

<sup>1</sup> Տե՛ս ՀՀ Սահմանադրական դատարանի 2010 թ. մարտի 30-ի թիվ ՍԴՈ-871 որոշումը:

<sup>2</sup> Տե՛ս ՀՀ վճռաբեկ դատարանի թիվ ԵԱԲԴ/1137/02/08 քաղաքացիական գործով 2009 թ. մարտի 13-ի, թիվ ԵՇԴ/1410/02/08 քաղաքացիական գործով 2009 թ. հունիսի 26-ի, թիվ ԵԱԲԴ/1693/02/08 քաղաքացիական գործով 2009 թ. հուլիսի 24-ի և թիվ ԵԱԲԴ/2610/02/08 քաղաքացիական գործով 2009 թ. հուլիսի 24-ի որոշումները:

<sup>3</sup> Տե՛ս Гукасян Р. Е., Избранные труды по гражданскому процессу, М., 2008, էջ 379:

ածանցվում է պետության պոզիտիվ պարտականությունը՝ ապահովել այն թե՛ նորմաստեղծ, թե՛ իրավակիրառման գործունեություն իրականացնելիս: Դա ենթադրում է, մի դեպքում, օրենսդրի պարտականությունը՝ լիաժեք դատական պաշտպանության հնարավորություն և մեխանիզմներ ամրագրել օրենքներում, մյուս կողմից, իրավակիրառողի պարտականությունը՝ առանց բացառությունների քննարկման ընդունել անձանց՝ օրինական կարգով իրենց ուղղված դիմումները, որոնցով նրանք հայցում են իրավական պաշտպանություն իրենց իրավունքների ենթադրյալ խախտումներից»<sup>1</sup>:

Այս տեսանկյունից խնդիրը դիտարկելիս ակնհայտ է, որ, ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 35-րդ հոդվածով նախատեսված քրեական գործի վարույթը կամ քրեական հետապնդումը բացառող «ոչ արդարացնող» հիմքերի վերաբերյալ առկա իրավակարգավորումներն ամրագրելիս, օրենսդիրը չի դրսևորել բավարար հետևողականություն և համակարգային մոտեցում: Բանը նրանում է, որ գործող քրեադատավարական օրենսդրությունը նշված հանգամանքների մեծ մասի համար չի ամրագրել քրեական գործի հարուցումը մերժելու կամ գործի վարույթը կարճելու արգելք այն իրավիճակներում, երբ համապատասխան հանցավոր արարքների հաստատումը դատավճռով կարող է անհրաժեշտ լինել դատական գործի վարույթը նոր երևան եկած հանգամանքներով նորոգելու համար:

Մինևույն ժամանակ, նույն անհրաժեշտությամբ պայմանավորված այդպիսի սահմանափակում է նախատեսվել քրեական գործի վարույթը կամ քրեական հետապնդումը բացառող «ոչ արդարացնող» հիմքերից հանցանք կատարած անձի մահվան դեպքում (ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 35-րդ հոդվ., 1-ին մաս, 10-րդ կետ), նման փաստը, սակայն, բավարար չի կարող համարվել:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը՝ առաջարկում ենք ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 35-րդ հոդվածում նախատեսել ընդհանրական դրույթ այն մասին, որ. «Եթե որոշակի հանցավոր արարքի հաստատումը դատավճռով կարող է հիմք հանդիսանալ այլ դատական գործով օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտը նոր երևան եկած հանգամանքներով վերանայելու համար, ապա սույն հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ, 9-13-րդ կետերում նախատեսված հիմքերով քրեական գործի հարուցման մերժում, վարույթի կարճում և քրեական հետապնդման դադարեցում թույլատրվում է բացառապես այն դեպքում, երբ այլ դատական գործով նոր երևան եկած հանգամանքներով բողոք բերելու իրավունք ունեցող բոլոր անձինք այդ մասին գրավոր համաձայնություն են հայտնել քրեական վարույթն իրականացնող մարմնին»:

Կարծում ենք, որ նման նորմի ամրագրմամբ կվերանա բարձրացված հարցի կապակցությամբ քաղաքացիական և քրեական դատավարության օրենսգրքերի իրավակարգավորումների միջև առկա աններդաշնակությունը և դրանով իսկ առավել լիարժեք կերպով կապահովվի յուրաքանչյուրի սահմանադրորեն երաշխավորված դատական պաշտպանության իրավունքը:

<sup>1</sup> Տե՛ս ՀՀ Սահմանադրական դատարանի 2007 թ. նոյեմբերի 28-ի թիվ ՍԴՈ-719 որոշումը:



**ПРИГОВОР, ВСТУПИВШИЙ В ЗАКОННУЮ СИЛУ, КАК ЕДИНСТВЕННОЕ  
ДОПУСТИМОЕ ДОКАЗАТЕЛЬСТВО ДЛЯ ПЕРЕСМОТРА СУДЕБНЫХ АКТОВ  
НА ОСНОВАНИИ ПРЕСТУПНЫХ ДЕЯНИЙ, ЯВЛЯЮЩИХСЯ  
ВНОВЬ ОТКРЫВШИМИСЯ ОБСТОЯТЕЛЬСТВАМИ**

Представленная статья посвящена анализу спорного вопроса – могут ли деяния, подтвержденные решением об отказе в возбуждении уголовного дела или о прекращении производства по делу, являться основой пересмотра судебных актов по гражданским делам на основании вновь открывшихся обстоятельств.

Исследование данной проблемы автор сделал в свете принципа презумпции невиновности гарантированной Конституцией РА и “не реабилитирующих” оснований исключающих производство по уголовному делу или уголовное преследование, в результате которого вступивший в законную силу приговор был признан единственным допустимым доказательством, подтверждающий преступное деяние и являющийся вновь открывшимся обстоятельством.

Вместе с этим, автор обратил внимание на недостатки данного уголовно-правового урегулирования проблемы и предложил некоторые пути его совершенствования.

Tigran Markosyan

**VERDICT IN ACTION AS THE ONLY PERMISSABLE EVIDENCE FOR REVISION OF  
JUDICIAL ACTS ON THE BASIS OF CRIMINAL OFFENCES CONSIDERED NEWLY  
DISCOVERED FACTS**

The following article analyzes the issue that is a subject to various discussions in the Science of Civil Procedure Law: whether the acts confirmed by the decrees on the rejection of accepting of suit statement or on the suspension of the criminal proceedings can also be a basis for review of the judicial acts in civil cases for the newly emerged circumstances.

The author has done research on the above-mentioned issues in the light of the principle of presumption of innocence ensured by the Constitution of the RA and of the “non-justifying” basis excluding the criminal proceeding or criminal prosecution, as a result of which the court verdict, entered into legal force, has been seen as the only admissible proof confirming the criminal acts being considered as newly emerged circumstances.

Moreover, the author has paid attention to the fact of not enough legal regulation in the sphere of the mentioned issue by the criminal procedural legislation and proposed some ways to improve that regulation.